

सुचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात

प्र.१. केस स्टडी - खालील पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या: (प्रत्येकी ३ गुण):

१५

चेन्नई: चेन्नईच्या अंबत्तूरमध्ये, लहान वाहन घटक उत्पादकांचे केंद्र, मशीन ऑपरेटर सहाया मेरीला तिच्या 10 वर्षांच्या नोकरीतून काढून टाकण्यात आले. उत्पन्नाचे कोणतेही साधन नसल्यामुळे तिला एका खाजगी सावकाराकडून खूप जास्त व्याजदराने कर्ज घ्यावे लागले. तिचे कर्ज फेडू न शकल्याने तिने आता तिच्या मालकीचे थोडे सोने गहाण ठेवले आहे. ती म्हणते, "मला जेवायचे, भाडे भरायचे की कर्ज फेडायचे हे माहित नाही."

सहाया मेरी ही विधवा पत्नी दोन खोल्यांच्या भाड्याच्या घरात राहते. कोणताही पर्याय नसल्यामुळे ती आता घरकामाची नोकरी शोधत आहे.

आर्थिक मंदीमुळे झालेल्या नोकऱ्यांचे नुकसान शेकडो कामगारांना कर्जाच्या सापळ्यात ढकलत आहे, चेन्नई, ऑटो कंपोनेंट उत्पादकांनी भरलेले शहर. पलानिवेल आणि स्टीफन, ज्यांना वाहन उद्योगाचा वीस वर्षांपेक्षा जास्त अनुभव आहे, तेही बेरोजगार झाले आहेत. त्यांची दोन्ही मुले महाविद्यालयात जातात आणि त्यांना त्यांची फी भरण्यासाठी कर्ज घ्यावे लागले.

"आता पैसे उधार घेणे देखील अवघड आहे. जेव्हा काही उत्पन्न असेल तेव्हा आम्ही किमान पैसे उधार घेऊ शकतो. कुठेही नोकऱ्या नाहीत. कल्पना करा की आपल्यापैकी किती लोक नोकरीच्या शोधात आहेत," पलानिवेल यांनी एनडीटीव्हीला सांगितले. सहाया मेरी ही विधवा महिला चेन्नईत दोन खोल्यांच्या घरात राहते. तिला दहा वर्षांची नोकरी सोडण्यास सांगण्यात आले.

फेडरेशन ऑफ असोसिएशन ऑफ स्मॉल इंडस्ट्रीज ऑफ इंडियाचे म्हणणे आहे की वाहन क्षेत्रातील मंदीमुळे एकट्या चेन्नईमध्ये सुमारे 70,000 कामगारांनी आपल्या नोकऱ्या गमावल्या आहेत. चेन्नईमध्ये, लुकास टीव्हीएस, सुंदरम क्लेटन आणि वॅबको, जे ऑटो कंपोनेंट्स, अॅल्युमिनियम कास्टिंग आणि वाहन नियंत्रण प्रणाली बनवतात, त्यांनी अलीकडेच कामकाजाचे दिवस नसल्याची घोषणा केली होती. अनेकांना मागणी वाढवण्यासाठी जीएसटी दरात कपात आणि स्वस्त कर्ज हवे आहे.

"उत्पादनात झालेल्या नुकसानीमुळे उद्योजक GST भरण्यास सक्षम नाहीत. हे साफ करण्यासाठी बँकांनी कमी व्याजासह सॉफ्ट लोन द्यायला हवे," असे अंबत्तूर टिनी मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशनचे अध्यक्ष एस अथमनेसन यांनी NDTV ला सांगितले.

आर्थिक मंदीला उत्तर देताना अर्थमंत्री निर्मला सीतारमन म्हणाल्या होत्या, "मी फक्त एवढेच म्हणू शकते की आम्ही उद्योगाच्या गरजांना प्रतिसाद देत आहोत. मी असे म्हणू शकत नाही की एकच उत्तर आहे की ही जादूची कांडी आहे."

केंद्र सरकारने अद्याप मंदीची कबुली दिली नसली तरी, अनेकांचे म्हणणे आहे की नोकऱ्यांचे नुकसान सोसायटी ऑफ ऑटोमोबाईल मॅन्युफॅक्चरर्स (सियाम) च्या अंदाजानुसार 3.5 लाखांपेक्षा जास्त असू शकते कारण सूक्ष्म उद्योगांचा एक महत्त्वपूर्ण भाग असंघटित आहे.

स्रोत NDTV

सियाम कॉन्क्लेव्हमध्ये बोलताना, रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांनी कबूल केले की भारतीय ऑटोमोबाईल क्षेत्र मंदीतून जात आहे आणि त्याला मदतीची गरज आहे. पेट्रोल आणि डिझेल वाहनांवरील जीएसटी कमी करण्याची सियामची विनंती आपण अर्थमंत्र्यांकडे घेऊ, असे आश्वासन कॅबिनेट मंत्र्यांनी दिले आहे. ऑटो इंडस्ट्री बॉडी सियामने यापूर्वी सरकारकडून त्वरित पावले उचलण्याची मागणी केली होती, ज्यात GST दर कमी करणे आणि स्कॅपेज धोरण सुरू करणे समाविष्ट आहे, कारण ऑगस्टमध्ये प्रवासी वाहन निर्मात्यांच्या विक्रीत 30 टक्के घट झाली आहे. सोसायटी ऑफ इंडियन ऑटोमोबाईल मॅन्युफॅक्चरर्स (सियाम) ने म्हटले आहे की व्यावसायिक वाहन आणि दुचाकी विक्री देखील लक्षणीय नकारात्मक आहे हे दर्शविते की बाजाराने गेल्या महिन्यात अर्थमंत्री निर्मला

सीतारामन यांनी सुरु केलेल्या विविध उपायांना प्रतिसाद दिला नाही. मारुतीची ऑगस्टमध्ये विक्री 33 टक्क्यांनी घसरून 1,06,413 युनिट्सवर आली, तर समीक्षाधीन महिन्यात टाटा मोटर्सच्या प्रवासी वाहनांची विक्री 58 टक्क्यांनी घसरली. त्याचप्रमाणे, होंडा कार्स इंडिया आणि टोयोटा किलॉस्कर मोटर (टीकेएम) विक्री अनुक्रमे 51 टक्के आणि 21 टक्क्यांनी घसरली.

त्याचप्रमाणे, महिंद्रा अँड महिंद्रा (M&M) ची देशांतर्गत विक्री गेल्या महिन्यात 26 टक्क्यांनी घसरून 33,564 युनिट्सवर आली, जी ऑगस्ट 2018 मध्ये 45,373 युनिट्सच्या तुलनेत होती. 23 ऑगस्ट रोजी सीतारामन यांनी गुंतवणूकदारांच्या भावना वाढवण्यासाठी आणि प्रोत्साहन देण्यासाठी अनेक उपायांचे अनावरण केले होते. बँकिंग आणि वाहन क्षेत्र.

स्रोत न्यूज18

- A. मंदीचे कारण काय?
B. अर्थमंत्री काय म्हणतात?
C. उत्पादकांना मागणी वाढवण्यासाठी कोणते उपाय करायचे आहेत?
D. मंदीत किती कामगारांच्या नोकऱ्या गेल्या असतील?
E. ऑगस्ट 2019 मध्ये टॉप कार कंपन्यांच्या विक्रीचे आकडे काय आहेत?

प्रश्न २. अ) मेक इन इंडिया चळवळ आणि त्याचा परिणाम सांगा. ०८

ब) अर्थमंत्री, कॉर्पोरेट मंत्री निर्मला सीतारामन यांची माहिती सांगा. ०७

किंवा

प्रश्न २. क) आज देशासमोर बेरोजगारी ही मोठी समस्या का आहे? ०८

ड) मुख्यमंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांची माहिती लिहा. ०७

प्रश्न ३. अ) शिवसेनेचे प्रादेशिक पक्ष म्हणून वर्णन करा आणि त्याची सुरुवातीपासून आजपर्यंतची वाढ स्पष्ट करा. ०८

ब) युनायटेड किंगडम न्यायालयात विजय मल्या प्रकरणाचे वर्णन करा. ०७

किंवा

प्रश्न ३. क) फ्री फायर आणि PUBG च्या विशेष संदर्भात गेमिंग उद्योग आणि त्याचे भविष्य यांचे वर्णन करा. ०८

ड) पत्रकारांनी वापरलेले विविध मोबाईल ॲप्लिकेशन आणि त्याच्या उपयोगाचे वर्णन करा. ०७

प्रश्न ४. अ) महाराष्ट्रातील आंदोलन आणि आरक्षण स्पष्ट करा. १५

किंवा

प्रश्न ४. ब) भारत सरकारच्या अखत्यारित येणाऱ्या विविध मंत्रालयाची कार्ये स्पष्ट करा. १५

प्रश्न ५. टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) १५

१. दहशतवाद
२. महिलांचे शोषण
३. केंद्रिय अर्थसंकल्प २०२२
४. नरेंद्र मोदी यांचे प्रोफाइल
५. मेधा पाटकर आणि नर्मदा बचाव आंदोलन
६. इस्लामोफोबिया
७. ME TOO चळवळ
८. सोशल मिडिया आणि फेक न्यूज

- N.B.1) All questions are compulsory
2) Numbers to the right indicate full mark.

1. Case Study - Answer all the Five Question Below: (3 Marks Each):

15 M

CHENNAI: In Chennai's Ambattur, a hub for tiny auto component manufacturers, machine operator Sahaya Mary was pushed out of her job of 10 years. With no means of income, she had to take a loan from a private money lender at a very high interest rate. Unable to pay off her debt, she has now pledged the little gold that she owned. "I don't know whether to eat, pay rent or repay my loan," she says.

A widow, Sahaya Mary lives in a two-room rented house. Left with no option, she is now looking for a housekeeping job.

Job losses due to the economic slowdown are pushing hundreds of sacked workers into a debt trap in Chennai, a city dotted with auto component manufacturers. Palanivel and Stephen, who have more than twenty years of experience in the auto industry, have also been left jobless. Both their children go to college and they have had to take loans to pay their fees.

"Now it's difficult even to borrow money. When there is some income, we can at least borrow money. There are no jobs anywhere. Imagine how many of us are out there looking for jobs," Palanivel told NDTV. Sahaya Mary, a widow, lives in a two-room house in Chennai. She was asked to leave her job of ten years.

Federation of Associations of Small Industries of India says that about 70,000 workers have lost their jobs in Chennai alone due to a slump in the auto sector. In Chennai, Lucas TVS, Sundaram Clayton and Wabco, which make auto components, aluminum castings and vehicle control systems, had recently declared non-working days. Many want a cut in GST rates and cheaper loans to boost demand.

"Entrepreneurs are not able to pay GST due to production loss. Banks should give soft loans with low interest to clear this," S Athmanesan, President of the Ambattur Tiny Manufacturers Association, told NDTV.

Responding to the economic slowdown, Finance Minister Nirmala Sitharman had said, "I can only say we are responding to the industry requirements. I can't say there is one answer, that this is the magic wand."

While the Union government is yet to acknowledge a slowdown, many say job losses could well be above the 3.5 lakh estimated by the Society of Automobile Manufacturers (SIAM) as a significant portion of micro enterprises are unorganized.

Source NDTV

Speaking at the SIAM Conclave, Nitin Gadkari, Minister of Road Transport & Highways has acknowledged that the Indian automobile sector is going through a slowdown and is in need of help. The Cabinet Minister has assured that he will take up SIAM's request of reducing GST on petrol and diesel vehicles with the finance minister.

Auto industry body SIAM earlier sought immediate steps from the government, including a reduction in GST rates and initiation of scrappage policy, as sales continued to plummet with passenger vehicle makers witnessing a decline of 30 per cent offtake in August. The Society of Indian Automobile Manufacturers (SIAM) said even the commercial vehicle and two-wheeler sales are significantly negative indicating that the market has still not responded to the various measures initiated by the Finance Minister Nirmala Sitharaman last month. While Maruti reported a 33 percent drop in August sales at 1,06,413 units, sales of passenger vehicles by Tata Motors fell 58 per cent during the month under review. Similarly, Honda Cars India and Toyota Kirloskar Motor (TKM) sales dropped 51 per cent and 21 per cent, respectively. Similarly, Mahindra & Mahindra (M&M) saw its domestic sales dip by 26 per cent to 33,564 units last month, compared to 45,373 units in August 2018. On August 23, Sitharaman had unveiled a slew of measures to boost investor sentiment and prop up the banking and auto sectors.

Source News18

1. What is the cause of the slowdown?
2. What does the Finance Minister say?
3. What measures do manufacturers want to boost demand?
4. How many workers may have lost their jobs in the downturn?
5. What are the sales figures of Top Car Companies in August 2019?

5

- Q.2.A Describe the Make in India Movement & it's impact? 8
B Please give a brief profile of Nirmala Sitaram – Minister of Finance, Minister of Corporate Affairs? 7
OR
- Q.2.C Why is unemployment the biggest problem facing the country today? 8
D Please give a brief profile of Eknath Shinde – CM. 7
- Q.3.A Describe Shivsena as a regional party & its growth from inception till today? 8
B Describe the Vijay Mallya case at the United Kingdom Court? 7
OR
- Q.3.C Describe gaming industry and its future with special reference to Free Fire & PUBG. 8
D Describe the various mobile applications used by Journalists & their uses? 7
- Q.4. A Explain Maharashtra Agitation and Reservation in Maharashtra. 15
OR
- Q.4. B Explain the functions of various ministries coming under the Government of India. 15
- Q.5. Write short notes. (Any Three) 15
A. Terrorism
B. Exploitation of Women
C. Union Budget 2022
D. Profile of Narendra Modi
E. Narendra Dabholkar and Andhshradha Nirmulan Movement
F. Islamophobia
G. ME TOO Movement
H. Social Media & Fake News.

***** BEST OF LUCK *****